

ויואל משה

פרשת תזריע מצורע ט

קובץ מאמרים ושיחות, בעניני הפרשה וזמני המועדים, מכנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א בן אדמו"ר רבינו יאשיהו פינטו שליט"א ראב"ד מרוקו. דברי תורה חידושים וכיאורים, אוצר מאמרים מזהירים, לגלות בעניני הפרשה והזמנים, כפרד"ס התורה כלולים, מגלה צפונות ונעלמים, מכל פסוקי הפרשיות ועניני הזמנים. • תזריע מצורע תשפ"א

שערי ניקנור – סמל להתחלה חדשה (נפסד בספר 'ויואל משה' פרשת דברים) 5.....

קדושת שבת קודש משפיע על הנימול להיכנס לברית בחיות שלמות ושמחה..... 3.....

נגע הצרעת מעורר את האדם לדעת את שורש חטאו, וכיצד יש לו לשוב בתשובה..... 1.....

“אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְּחַת אוֹ בְּהֶרֶת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרַעַת וְהִנָּבֵא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים”

נגע הצרעת מעורר את האדם לדעת את שורש חטאו, וכיצד יש לו לשוב בתשובה

צריך להקיז מאברים אלו דם, ועל ידי זה יתרפא מחוליו. אמנם בחולי הצרעת ציזתה התורה לטהר ולרפאות את המצורע מצרעתו דווקא על ידי גתינת דם על אותם אברים שהוצאת הדם מהם היא הרפואה, כדי שידע שהחולי הבא עליו הוא לעוררו על גריעות מעשיו בעיני ה'.

משנת הרי"ף מתורת רבינו האדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

“זאת תקיה תורת המצרע ביום טהרתו” כל בעיה בחיים היא כנורה אדומה פסמן לאדם מה עליו לתקן

בפרשיות האלה אנו רואים נגעים שבאים לאדם, הדבר של הנגעים הוא דבר של פלא גדול, פתאום האדם רואה צרעת בגוף שלו, פתאום אדם רואה נגע בכנור, פתאום אדם רואה נגע בקיר בבית שלו.

ואז האדם חולץ אל הכהן, והכהן אומר לו ללכת מהבית וסוגרים את האדם בהסגר עד שהוא חוזר בתשובה ועובר לו הנגע, כך גם העניין של הנגעים בבתי ובנגרים של האדם. כתוב בספרים הקדושים שנגעים זה שפתאום יוצאת צרעה, דמות בקיר בבית של האדם ואז צריך לשבור את הקיר או מה שהכהן אומר. נבוא ונשאל הרי לבית אין דם ואין גוף, אז איך הבית מוציא נגע בקיר וכך גם בכנור שאין לו דם או גוף אז איך פתאום הכנור מוציא צרעה של נגע בכנור?

אלא צריך לדעת יסוד גדול, הנגעים זה כמו נורה אדומה בחיים, כמו שיש לאדם מכונית ופתאום נדלקת נורה אדומה שמסמנת על קלקול, כך הנגעים מדליקים נורה אדומה ומסמנים לאדם שמשוה לא בסדר אצלו בחיים, שיש לו צרה בחיים.

היום אין נגעים אז כל בעיה שיש לאדם בחיים, הוא צריך

בפרשיות תזריע מצורע ביארה התורה הקדושה את דיני טומאת האדם שלקה בצרעת. ונתבאר במדרשים ובדברי רבותינו הראשונים כי אין האדם לוקה בחולי הצרעת בצורה טבעית מחמת חוסר זהירותו על בריאות גופו, אלא חולי הצרעת הוא סימן מהקב"ה לאדם כי הוא אינו עושה נחת רוח ליוצרו במעשיו, אלא עליו לתקן את מעשיו ולשוב בתשובה.

ודבר זה שחולי הצרעת הוא אינו חולי טבעי, אלא אות הוא מאת ה', ניגלה גם באופן טהרת המצורע שהיה בהיפך מדרך הטבע. שטהרת המצורע הייתה על ידי שיזה הכהן מדם קורבנו על אוזנו ידו ורגלו הימניות. וכתב האברבנאל בפירושו כי הרוצה להירפאות מחוליו

עמוק מעור בשרו, הרי זאת צרעת וחלים על האיש כל דיני מצורע. ואם אין הנגע עמוק מבשרו, הרי הוא טהור.

ובוודאי שגם על ידי סימן זה של עומק הנגע שהוא אחד משושלת סימני היכר צרעת הגוף רמז הקב"ה לאדם על מצבו הרוחני.

החטאים באים מחמת פגם גופו או פנימיותו

והנה ידוע, כי ישנם שני סוגי אנשים שנכשלים ועוברים על דבר ה'. יש אדם העובר על דבר ה' שעושה את הדברים שאסר הקב"ה או שמתרשל בקיום המצוות מחמת עצלותו, ומחמת שהיצר הרע בתחבולותיו ובחכמתו וניסיונו מפתה אותו לזה. אך ליבו של האדם כואב ודווה על שאינו זוכה לקיים את דבר ה', ובכל עת רצונו לנטוש את מעשיו הרעים ולשוב ולעשות את רצון קונו, ובליבו מקוננת תמיד הידיעה כי יעמידו אלוקים במשפט על מעשיו, ובכל עת בפיו שגורה בקשת דוד המלך בתהילות אשר דיבר פיו "תַעֲיִתִי כְּשֶׁה אֲבִד בְּקֶשׁ עֲבָדְךָ" (תהילים קיט, קעו).

והאיש השני העובר על רצון ה' הוא מחמת שפגע בליבו מחשבות מינות וכפירה שכלל לא שם על ליבו את רצון ה', אלא עושה ככול העולה על רוחו, ובעודו עושה עבירה אין הוא מרגיש חרטה וצער על מעשיו, אלא לנגד עיניו נמצא מילוי רצונותיו ותאוות ליבו בלבד.

ואף על פי ששני סוגי האנשים האלו עוברים על רצון ה' וגורמים לו יתברך צער, מכל מקום הבדל גדול יש ביניהם בעיני הקב"ה. כי

הראשון חפץ לשוב לה' ולזנוח את מעשיו הרעים, ובוודאי כאשר יעוררו ה' לתשובה ויתן בו העוז לגבור על יצרו יעזוב את חטאיו וידבק בה'. ורק גופו נרקב מחמת עונותיו, אך נשמתו האלוקית עדיין נותרה טהורה.

אולם החוטא מחמת שאינו משגיח ברצון ה', ואין ליבו נוקפו כלל בשעת העבירה, שורש קילקולו הוא בפנימיותו במוחו ובליבו. ואין במהרה הוא שב שגם כאשר יעוררו ה' לתשובה על ידי שישלח עליו יסורים ומכאובים, הוא יתלה הדברים במקרי הזמן והטבע ולא בעונש.

סימן הנגע בא לרמז לאדם על שורש פגמו אם הוא מחמת גופו או פנימיותו

ויש לומר כי לזה רומז סימן הצרעת שאם הנגע עמוק מבשרו הוא מצורע, ודינו לישיב בדד מחוץ למחנה ישראל עד אשר יעשה תשובה ויחליט לפרוש מחטאיו, ואז יסיר ה' ממנו את הנגע. ואם אין הנגע עמוק בבשרו, אז דינו לישיב בדד שבעה ימים ואחריהם אם לא חדר הנגע בבשרו אז טהור הוא.

כי אם הנגע עמוק מן הבשר הרי זה סימן שמסמן הקב"ה לאדם כי מה שהוא חוטא זה אינו רק מחמת שהוא בשר ודם ואינו מצליח לנצח את היצר הרע, אלא קילקולו הוא עמוק מבשר גופו ונמצא בליבו ובמחשבתו שהוא אינו מצטער בהם בשעה שגופו עובר עבירה, ואין כל רצונו לשוב אל ה'. ולכן עליו לישיב מחוץ למחנה ישראל בגזיפה עד אשר יתקן את פגמו הפנימי וינקה את עצמו מכל אשמה

ועון.

אולם אם הנגע אינו עמוק מבשרו אלא הוא על בשרו בלבד הרי זה סימן לאדם מהבורא יתברך שמו כי הוא אינו נלחם מספיק ביצר הרע, אלא מניח את גופו להיות הפקר לו. ואף על פי שבפנימיותו קדוש הוא לה' ורוצה לדבוק בשכינה, עליו להילחם ולהציל את גופו מידי היצר הרע האחוז בו, ועל ידי זה יהיה כולו קדוש לה'. ולכן דינו הוא רק לישיב בדד שבעה ימים ולהעמיק במחשבתו על מה בא לו ספק הנגע צרעת ולהסיר את היצר הרע מעל גופו ולקדשו לה'.

וכשם שהביא הרה"ק בעל השפע חיים בכמה מספריו את הדברים שהיה אומר לעצמו קדוש ישראל הנועם אלימלך זיע"א "גוף גוף כשתהיה מונח באדמה ותולעים יאכלך אז אראה בנקמתך וישקוט לבי", כי הוא המעכבו להיות קדוש לה' ללא כל היסרון.

עם ישראל במצרים עבדו עבודה זרה כגופם ולא בפנימיותם

ובמצב זה היו בני ישראל כאשר היו משועבדים לאומה המצרית ועבדו לה עבודת פרח. כי הנה מצינו במדרשי חז"ל (שמ"ד טו ב) שהיו ישראל דבקים בעבודה זרה של מצרים ולא היו רוצים לעזובה, עד שאמרו מלאכי השרת להקב"ה כאשר היה מציל את ישראל ומכה במצרים במה נשתנו ישראל מהמצרים, הרי אלו ואלו עובדי עבודה זרה. ומנגד מצינו דבר סותר לזה שאמרו (ילקוט הושע תקיט) שנגאלו ישראל ממצרים בזכות אמונה שהייתה בהם, ואם היו

עובדים עבודה זרה איזו אמונת ה' הייתה בליבם.

והאלשיך הקדוש (פרשת באר) יישב הסתירה כי אפילו שהיו ישראל במצרים עובדים עבודה זרה ונמצאים בבית אלוהי המצרים ומשתחווים להם, נפשם לא עבדה לעבודה זרה ובלבם האמינו באלוקי אבותם, והצטערו על שפלות מצבם הרוחני.

עומק מצות ה' להשיים דם הקורבן על דלתות ביתם

ובזה יש לבאר את סימן ההיכר שביקש הקב"ה מבני ישראל לעשות בפתח בתיהם בליל נוגפו את מצרים ליתן מדם קורבן הפסח על המשקוף ועל שתי המזוזות, ועל ידי זה ידע ה' להבחין בין בתי ישראל ולא יהרוג בבכוריהם, לבין בתי המצרים בהם יהרוג כל בכור. וצריך לשאול, וכי הקב"ה הבוחן

מעפר האדמה גם כן אחר היצר הרע. או שחטאם הוא שחטאו במחשבה ובפנימיות הוא בדם, "כי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ" (דברים יב כג) ומורה על פנימיותו של האדם. ואם חטאו ישראל במחשבתם ולא רק בגופם, אז לא יוכל לעמוד בתפילה ולבטל את רועה הגזרה.

ועל פי זה יובן מדוע ציוה ה' ליתן מדם הפסח על פתחי הבתים, כי בעוד הקב"ה עובר בתוך מצרים להרוג את בכוריהם יכול השטן לקטרג כי גם לבכורי ישראל יש דין מות על שעבדו עבודה זרה. ולכן ביקש הקב"ה מבני ישראל שיתנו דם על המשקופים, כי על ידי הדם יהיה ניכר כי דמם כלומר פנימיותם ומחשבתם טהורה היא ובה לא חטאו. וכיון שלא חטאו ישראל בפנימיותם והאמינו בה', לכן גאלם והוציאתם ממצרים וברא להם לב טהור ורוח נכון חידש בקרבם.

כליות ולב של כל נברא צריך סימן לידע איזה בית מתגורר בו יהודי, ובאיזה בית היושב בו הוא גוי. ועוד יש להבין לשם מה ביקש הקב"ה שיצבעו את פתח בתיהם בדם דווקא.

ונראה לבאר על פי מה שכתב הגאון רבי יונתן אייבשיץ זיע"א ביערות דבש (ה"א דרוש ג) לפרש את האמור במדרש (אסתר ז ח) שבימי גזרת המן על ישראל להורגם מנער ועד זקן, הלך אליהו אל משה רבינו להעמידו לבקש רחמים על ישראל לפני הקב"ה. ושאל משה לאליהו במה חתם הקב"ה את גזר דינם של בני ישראל, האם בטיט או בדם. והקשה רבי יונתן אייבשיץ וכי שייך לומר שדם וטיט קיימים.

אלא ביאר שביקש משה לידע האם הגזרה נגזרה בגלל שחטאו ישראל בטיט העשוי מעפר האדמה, כלומר רק מחמת הליכת גופם העשוי

“וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עֶרְלָתוֹ”

קדושת שבת קודש משפיע על הנימול להיכנס לברית בחיות שלמות ושמחה

אפילו הוא חל להיות ביום השבת.

התינוק נימול ביום השמיני כדי לקבל את כח המחיייה מהשבת

ובמדרש (ויק"ר, כז י) נתבאר הטעם מדוע ציוה התורה הקדושה למול את התינוק ביום השמיני ללידתו ולא קודם, כי אין שמונה ימים בלא שבת וחפץ ה' שקודם שיבא התינוק בבריתו של אברהם אבינו תעבור עליו שבת אחת. והאור החיים הקדוש במשלח ידו בפרשה זאת, ובפרשת בראשית (בב) כתב להוסיף בזה כי ביום שבת קודש

בינו יתברך ובין בני ישראל. ובגמרא במסכת שבת (קלב). נתבאר הטעם מדוע חזרה התורה הקדושה לצוות על מצות המילה למרות שכבר נאמרה לאברהם אבינו ונכתבה במפורש בתורה. ואמרו שם כי היות ועשיית המילה כרוכה בחילול שבת שצריך לעשות כמה מהמלאכות האסורות בשבת במילה, היה אפשר לטעות ולהורות להלכה שתידחה המילה מפני השבת ליום אחר, ובאה התורה כאן ללמד כי אין הדבר כן אלא צריך למול את התינוק ביום השמיני ללידתו

בתחילתה של פרשת תזריע נכתבה בתורה הקדושה מצות ברית המילה, שמצוה על כל אב מישראל למול את בנו ביום השמיני ללידתו. ומצוה זו של ברית מילה לא נתחדשה בפרשה זאת, אלא כבר בפרשת לך לך (ויז, ט-יד) מצינו שנראה ה' לאברהם אבינו וקרת עמו ברית עולמים, וציוה ה' את אברהם שימול את עצמו וכן שכל זכר בבניו יהיה נימול לשמונה ימים. ואמר ה' לאברהם כי אם אחד מבניו לא יקיים את המצוה הזאת, הרי הוא מפר את הברית הכרותה

משפיע הקב"ה לכל הנבראים את כח חיותם וקיומם לכל ימות השבוע, וכדי שיהיה בתינוק הנולד כח מחייה בעת שבא בברית, מוכרח שיהיה חי בעולם שבת אחת ויקבל בה את כח חיותו קודם שיבא בברית.

ונראה להוסיף ולבאר בזה דבר פלא שמצינו בשערים המצוינים בהלכה שהרמ"א בהגה (יר"ד, סימן רסה, סעיף יב) הביא מנהג שנהגו כי בשבת שאחרי לידת התינוק קודם לברית נכנסים אל הבית בו נמצא התינוק וטועמים שם דבר מאכל, וכתב הרמ"א כי אותה הטעימה גם היא נחשבת לסעודת מצוה כסעודת ברית המילה. ולא נודע הטעם לסעודת מצוה זו בשבת שקודם הברית.

כשבת שלפני המילה מנחמים את התינוק על שכחת התורה שלמך

אולם הדרישה הביא מתשובות רבינו מנחם שההליכה לבית התינוק בשבת שקודם הברית היא כניחום אבלים שהתינוק שרוי באותה העת באבלות ובמדירות, והבאים אליו מנחמים אותו. וכתב כי אבלותו של התינוק היא על תורה שנשכחה ממנו, שאמרו חז"ל במסכת גדה (ל:) כי כל זמן שהעובר נמצא במעי אמו נר דלוק על ראשו וצופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו ומלמדים אותו את כל התורה כולה, ומיד בצאתו לאויר העולם בא מלאך וסוטר לתינוק על פיו ובזה משכיח ממנו כל התורה שלמד. וכתב רבינו מנחם כי על אותה תורה שנשכחה ממנו אבל התינוק אחרי צאתו לעולם, ובאים אליו בשבת שלאחר

לידתו לנחמו על אותה התורה שנאבדה ממנו.

אולם עדיין יש לבאר בזה, מדוע הולכים לנחם את התינוק דווקא ביום השבת ולא ביום אחר מימות השבוע. וכן עוד יש לבאר בזה במה ינוחם, הרי התורה שידע נשכחה ממנו ומה הוא דבר הנחמה שבו ננחמו.

כח החומרי שבעולם הזה משכיח לתינוק את התורה

ונראה לבאר העניין על פי דבריו של רבינו החתם סופר בפירושו ל"ש"ס בפירוש מאמר הגמרא הזה, שכתב כי הנר הנמצא על ראש התינוק היא הנשמה הקדושה שבו שנאמר: "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כז), וכיון שהנשמה עדיין לא נתגשמה בגוף החומרי אלא התינוק הוא כולו רוחני וטהור יכול הוא להביט מסוף העולם ועד סופו, וכן יכול הוא להשיג את ידיעת התורה מראשיתה ועד אחריתה, וכל סודותיה נגלים לו בזמן מועט ללא שתשלוט בו שכחה וללא כל קושי.

אולם בצאתו של התינוק לאויר העולם שהוא מתגשם בחלק העולם הזה, מיד בא מלאך הוא היצר הרע ושולט באדם. וכיון שהאדם נעשה חומרי ושולט בו היצר הרע, הרי כל תורתו משתכחת ממנו ושוב אינו יכול להביט מסוף העולם ועד סופו.

ועל פי הדברים הקדושים האלו של רבינו החתם סופר נראה לבאר המנהג שהובא ברמ"א לילך לנחם את התינוק, כי הנה למדות שכל ימי חייו של האדם מלידתו ועד פטירתו היצר הרע שולט בגופו ומנסה בכל דרך להכשילו, הרי שביום השבת

יש יתרון לרצון האלוקי שבאדם שעל ידו הוא יכול לגבור על יצרו הרע ולעבוד את הקב"ה ללא כל קושי, וכן לזכות להשגות התורה להם זכה קודם לידתו.

הנשמה יתירה ניתנה בשבת כדי להגביר את כח הנפש האלוקית

כמו שמצינו בשל"ה הקדוש (מסכת סוכה נר מצוה) שהביא את מה שאמרו חז"ל (ביצה טז.) כי ביום השבת ניתנת לאדם נשמה יתרה על נשמתו הקבועה שעיימה הוא מתהלך תמיד, וביאר השל"ה הקדוש כי האדם מורכב משני חלקים שווים בגודלם ובכוחם, החלק האחד הוא הנפש האלוקית שבקרבו, והחלק השני הוא הגוף הגשמי. והנפש האלוקית רצונה שיעסוק האדם בתורת ה' ובמצותיו ללא כל פניה לדברי העולם הזה, והגוף הגשמי רצונו שיזנח האדם את הנפש האלוקית שבו ולא ישגיח בה וילך רק אחרי ההבל.

וכתב עוד השל"ה הקדוש כי מצינו שמאמרו חז"ל בתלמוד ירושלמי במסכת שבת (פרק טו) "לא נתנו שבתות לישראל אלא לעסוק בהן בתורה", וכיון שלמוד תורתם של בני ישראל ביום השבת כה חשובה להקב"ה, רצה הקב"ה לסייע לבני ישראל במלחמתם בין הנפש הקדושה ליצר הרע כדי שתגבר הנפש ויוכל האדם לעסוק בתורה ביום השבת. ולכן מוסיף הקב"ה לאדם בכל שבת נשמה נוספת על נשמתו, ונמצא שכח הרצון הטוב שבו חזק מהרצון להרע כי יש בקרבו שתי נשמות החפצות ללמוד תורה ורק גוף אחד החפץ ליבטל

ממנה, ובנקל יכול האדם להצליח ללמוד תורה ולעסוק בדבר ה' ביום שבת קודש.

ועוד כתב השל"ה הקדוש תוכחה לאותם המכלים את יום השבת על צרכי אכילה ושינה, כי אף על פי שגם הם מצוה ביום השבת, אולם עיקר ניתנת הנשמה היתרה לאדם ביום השבת היא בעבור יהגה בתורה. ואם אינו מקדיש את רוב יום השבת ללימוד התורה הרי הוא מבטל את רצונו של הקב"ה שבשבילו נתן בו את הנשמה היתרה.

הנשמה יתירה מביאה את התינוק להשגה שהיה בה קודם שבה לעולם

ועל פי הדברים האלו ניתן יהיה

לירד לעומקם של דברים וליתן טעם נוסף מדוע ציוה אדון הכל שמילת התינוק תהיה ביום השמיני ללידתו אחר שכבר ששהה התינוק בעולם הזה שבת אחת, וכן להבין את המנהג שהביא הרמ"א לילך ולנחם את התינוק בשבת הראשונה לחייו על התורה שהשתכחה ממנו בצאתו לעולם.

כי הנה חובה מוטלת על האדם לקיים את כל מצות ה' מתוך שמחה וטוב לבב, והתינוק הנולד אינו נמצא בשמחה אלא באבלות ומספד על התורה שנשתכחה ממנו, וכיצד זה יוכל לבא בברית המילה כאשר הוא בעצבות כה גדולה.

ולכן ציוה הקב"ה שמילת התינוק תהיה אחר השבת כי ביום שבת

קודש יש לתינוק נחמה, כי בשבת זוכה התינוק בנשמה יתירה והוא מרגיש אותה וחש בה, ועל ידה הוא מבין שלמרות שהתגשם ונעשה חציו רוחני וחציו גשמי, הרי בשבת קודש ניתנת בו נשמה נוספת וגדול כח הטוב שבו על הרע, וקרוב אליו הדבר להתעלות בתורה ולהשיג השגות גבהות כשם שהשיג קודם ללידתו.

ועל הדבר הזה נכנסים אליו לנחמו, והתנחומים אליו הם כי אם ינצל את הנשמה היתרה הניתנת בו בשבת יהיה באפשרותו לשוב ולזכות לאותה גדולה בה זכה קודם שהתגשם כאשר היה כולו רוחני, ובדבר זה התינוק מתנחם ועל ידי זה יכול הוא לבא בברית המילה בשמחה.

מאמר על פרשת מצורע

שהודפס בספר 'זיואל משה' פרשת דברים

“אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל” (דברים א, א)

שערי ניקנור – סמל להתחלה חדשה

שכל אחד מישראל נכשל באיסור זה פעם אחת או פעמיים בודדות בחייו, אלא הכוונה היא שבכל יום ויום כל אחד מישראל נכשל בזה, וכך היא לשון הגמרא שם: “שלוש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום, הרהור עבירה ועיון תפילה ולשון הרע, לשון הרע סלקא דעתך, אלא אבק לשון הרע”.

אולם למרות דברי הגמרא הללו, עדיין הדבר נתון בידי האדם, שאם ישמור פיו ולשונו בכל שעה ויקפיד להתרחק מאמירת כל דבר שיש בו סרך לשון הרע, ינצל מלעבור גם על

ושלא דבק בו רבב מזה מחמת הדקות שבאיסור, ושואם לא יתן אל ליבו בכל רגע להשמר ממנו ודאי יכשל בו.

אין אדם ניצול מאבק רעה

וכבר אמרו חז"ל במסכת בבא בתרא (קסד, א) כי “רוב [נכשלים] בגזל, ומיעוט בעריות, והכל בלשון הרע”, והקשו: בלשון הרע סלקא דעתך [– וכי יעלה על הדעת שכל אחד מבני ישראל נכשל באיסור לשון הרע], אלא באבק לשון הרע. ועל פי דברי הגמרא הקודמים למאמר זה מתבאר, כי אין הכוונה

רבינו ה'מגלה עמוקות' כתב, כי בפסוק זה נרמז עניין איסור אמירת אבק לשון הרע, ומשה רבינו בדבריו אלו רמז את האיסור החמור הזה, אשר רבים נכשלים בו. כי תיבת “אלה” ראשי תיבותיה היא: א'בק לשון הרע, ומשה רבינו אמר את האזהרה על חומרת האיסור הזה “אל כל ישראל” ולא רק אל פחותי העם, אותם שאינם מדקדקים בעשיית המצות והימנעות מעשיית איסור, אלא גם אל גדולי האומה הישראלית, כיון שכמעט ואין בנמצא אדם שמצליח לגדור עצמו לגמרי מאיסור “אבק לשון הרע”

איסור אבק לשון הרע, וכמו שכתב ה'חפץ חיים' בהקדמה (דיבור המתחיל 'זידעתי') לפרש את דברי הגמרא הנ"ל, דהיינו במי שלא נשמר, אך מי שישמר יזכה שלא להכשל אף באבק לשון הרע.

ואיסור זה שכה רבים מבני ישראל נכשלים בו, הוא אחד מנקודות התורפה שבישראל שבהם נאחז השטן לקטרג על ישראל ולהריע להם. ובזה אפשר לפרש את האמור במאבק האיתנים שהיה בין יעקב אבינו למלאכו של עשיו במשך לילה שלם, בו ניסה מלאכו של עשיו לגבור על יעקב ולהכניעו לפני עשיו הרשע שהוא שורש הקליפה.

ורבותינו גילו לנו, כי מאבק זה לא היה מאבק פיזי וגופני, אלא מאבק רוחני בו ניסה מלאכו של עשיו למצוא דבר פגם ביעקב ובזרעו, ואת אותו פגם להביא לפני ה' מלכו של עולם, ושעל ידי הפגם הזה חלילה ימאס ה' ביעקב ובבניו אחריו, ויניח לעשיו וללוחמיו להרוג את יעקב.

ואחר ליל המאבק, כאשר שרו של עשיו סרק את כל יעקב ולא מצא בו אף פגם, נאמר: "וירא כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו" (בראשית לב, כה), ומתיבת "ויאבק" למדו בגמרא בחולין (צא, א): "מלמד שהעלו אבק עד כסא הכבוד, כתיב הכא: 'בהאבקו עמו' וכתוב התם (נחום א, ג): 'וענן אבק רגליו'". ונראה לפרש, כי הנה אחרי לילה שלם בו תר שרו של עשיו אחד עוון וחטא יעקב אבינו, ולא עלה בידו דבר, ניגש אל החטא בו כולם נכשלים בו ואין ניצול ממנו והוא "אבק לשון הרע", וזה הוא שנאמר "ויאבק איש עמו", שביקש לעודד על יעקב עניין "אבק לשון הרע".

אבק לשון הרע – מגיע עד כסא הכבוד

ומה שאמרה הגמרא "מלמד שהעלו אבק עד כסא הכבוד" גם בלשון הרע מצינו שעווננו מגיע עד השמים, וכמו שאומרת הגמרא בערכין (טו, ב): "אמר ריש לקיש, המספר לשון הרע מגדיל עונותיו עד לשמים". וזהו מה שביקש שרו של עשיו למצוא ביעקב עניין אבק לשון הרע המגיע עד לב השמים מחמת חומרתו, ועל ידי זה הצליח גם ל"ויגע בכף ירך יעקב", כי ברית המעורר וברית הלשון חד הוא.

וכל זה הוא רק באבק לשון הרע, ועל אחת כמה וכמה מי שלא נזהר באיסור לשון הרע, כמה צריך להשתדל לתקן את עצמו בדבר זה, וללמוד את חומרת האיסור ואת הרעה שהדובר לשון הרע מביא על עצמו.

החוטא בלשה"ר – גם מרת הרחמים מענישה אותו

ויש להביא את מה שכתב רבינו הקדוש רבי חיים פלאגי בספרו 'הכתוב לחיים' על ספר התהלים, שכתב לבאר את דברי נעים זמירות ישראל על אוהבי לשון הרע – "אֶהְבֶּתְּ כָל דְּבָרֵי בָלַע לְשׁוֹן מְדַמָּה, גַּם אֵל יִתְצַף לְנֶצַח יִחְתָּךְ וְיִסְחָךְ מֵאֵהָל וְשִׁרְשָׁךְ מֵאֶרֶץ חַיִּים סֵלָה" (תהלים נב, ו-ז), וביאר על פי מה שאמרו בערכין (טו, ב) כי לשון הרע שקול כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, כיון שלשון הרע שקול כמו שלושת העבירות החמורות ביותר של "יהרג ואל יעבור", הרי שאם דיבר לשון הרע מגיע לו עונש כאותו שעבר על שלושת האיסורים האלו. והוסיף רבי חיים פלאגי זיע"א

לדקדק במה שאמר דוד המלך "גם אל יתצף לנצח" כי כידוע השם "אל" מורה על מידת החסד, כמו שכתוב: "וחסד אל כל היום", ואמר דוד, כי אותו שמדבר לשון הרע לא רק מידת הדין מכה בו, אלא אף מידת הרחמים מצטרפת על מידת הדין, ושניהם יחד מכים בו וגורמים לו רעה, וכיון שאף מידת הרחמים והחסד לרעתו אין מי שימליץ בעדו לטובה.

ואם חלילה נכשל האדם בעוון לשון הרע וכעת הוא רוצה לשוב בתשובה ולתקן את הפגם הקשה הזה, יכול הוא לחשוב כי אין אפשרות שינצוד לשונו מרע, כי מי הוא האדם שיכול בן-רגע לבחון את מה שרוצה להוציא מפיו – האם הוא לשון הרע או לא, וגם יחשוב לעצמו כיצד יתקן את הרע שדיבר באחרים, הרי את דבריו שהוציא מפיו אין להשיב, ואותם אנשים שדיבר עליהם כבר ניזוקו מדבריו, והדברים לא ישתכחו מהעולם לעולמים, ואם כן כיצד תהיה לו תקנה.

אולם באמת יש תקוה לאחריתו ויכול הוא לתקן את הפגם ולהטהר ממנו, וזה נלמד מאופן טהרת המצורע, כי הנה בזמן שבית המקדש היה קיים, האופן בו היה ה' מורה לבעלי הלשון הרע כי עליהם לשוב מדרכם הרעה ולעצור את הדיבור הרע, הוא על ידי שהיה מגיע אליהם נגע הצרעת והיו חולים בו, וכמו שאמר ריש לקיש (ערכין טו, ב) כי הצרעת היא עונש של המוציא שם רע.

וטהרת המצורע היתה, כי אחרי שקיבל בליבו לשים סוף לשטף הרע שהיה יוצא מפיו עד עתה,

הדלת שנשארה, ואמר: "הטילוני עמה", אם ברצונכם להשליכה אל הים השליכו אותי איתה, ומיד נח הים מזעפו. והיה ניקנור מצטער צער גדול על אותה דלת שהושלכה אל הים ולא תגיע אל המקדש, אולם עשה ה' נס וכשהגיעו אל נמל עכו עלתה מהים הדלת שהושלכה, ובגמרא הובא שיש אומרים שבאמת בריה שבים בלעה את הדלת ופלטה אותה בנמל עכו.

והגמרא שם מוסיפה פרט נוסף שהיה בדלתות ניקנור, כי כל דלתות המקדש בתחילה לא היו עשויות מזהב, כיון שבזמן בנית המקדש השני היו ישראל עניים ולא היה להם די זהב לצפות את הדלתות בזהב, ואחר כך כשנתעשרו ישראל ציפו את כל הדלתות בזהב, מלבד שער ניקנור שלא שינו אותו כיון שנעשה בו נס. והביאה הגמרא, כי יש אומרים שהיה מראה הדלתות בזהב, ובהק כמראה הזהב, ולכן לא הוצרכו לצפותה בזהב.

כיון שבאותה השעה שאיש המטהר עומד בו, אם יתן דעתו על ההיסטוריה של השערים האלו, יקבל חיזוק ועידוד לדרך החדשה והטובה שבה בחר.

שערי ניקנור – מסירות נפש לתיקון העבר

וההיסטוריה של אותם שערים מסופרת בגמרא ביומא (לה, א), כי ניקנור שהיה עשיר גדול נדבו ליבו להביא דלתות לבית ה', על כן רכש דלתות יקרות ומיוחדות מאוד באלכסנדריא שבמצרים, ורצה להציבם בשער המזרחי של בית המקדש, וכשהביאם בספינה מאלכסנדריא אל ארץ ישראל, לפתע היתה סערה גדולה בים ועמד נחשול של ים על הספינה להטביעה, ואחד מהעובדים בספינה רצה להקל את משקל הספינה כדי שלא תטבע, ולכן השליך לים את אחת משתי הדלתות של ניקנור, וכשרצה להשליך גם את השניה עמד ניקנור והחזיק בכל כוחו את

היתה הצרעת נעלמת מעורו, ואז היה בא אל המקדש להביא את קורבנותיו ולקבל את ההזאה, וכיון שעדיין לא טוהר לגמרי לא היה יכול להיכנס אל המקדש עצמו אלא היה עומד מחוץ למקדש ומושיט את ידו ורגלו אל המקדש פנימה, והיה הכהן מזה מדם האשם על בהונות ידיו ורגליו.

והתורה אמרה היכן המקום בו צריך לעמוד האיש שנרפא מהצרעת – "והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואותם לפני ה' פתח אהל מועד" (ויקרא יד, יא), וכתב רש"י שם, כי המקום הזה הוא שער ניקנור ושם יעמוד, כיון ששער ניקנור לא נתקדש בקדושת המקדש, בו הוא המקום הראוי להעמיד את המצורע באותה שעה.

ומלבד הטעם שכתב רש"י, הרי שבעים פנים וטעמים לתורה, ואם נתבונן נראה שבחרה התורה בשער ניקנור דווקא שהוא יהיה השער שבו יעמוד האיש המטהר,

יראה אור לקראת חג הפסח הבא עלינו לטובה

"זכרו תורת משה עבדי"

הספר השני בסדרת ויואל משה

פירושים ומאמרי מוסר על דברי איש האלוקים משה רבינו בספר דברים – משנה תורה על הפרשיות ואתחנן – עקב

מזמעינו הנובע של רבי יואל משה רפאל פינטו שליט"א

בן לאדמו"ר הרי"ף רבינו יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

יוצא לאור ע"י מכון תורת יאשיהו
03-792-2548

משנת הרי"ף
כל בעיה בחיים היא כנורה אדומה
לסמן לאדם מה עליו לתקן
המשך מעמוד ראשון

לדעת שזו נורה אדומה בחיים. מי שחכם הולך ומחפש מה הנורה האדומה הזו מראה, כמו במכונת שנדלקת נורה שהאדם הולך ומתקן את הקלקול. מי שלא חכם, הולך להחליף את הנורה או מכבה אותה שלא תדלק. אם כיבית את הנורה שלא תדלק זה לא שינה את הבעיה שיש ברכב, בסוף הרכב יפסיק לעבוד כי יש קלקול, צריך לתקן את הבעיה ולא להחליף את הנורה.

כל נגע, צרה או בעיה בחיים היא נורה שנדלקת לאדם. אדם שיש לו בעיה בפרנסה זו נורה אדומה, אדם שיש לו בעיה בבריאות זו נורה אדומה, אדם שיש לו איזה צער בלב זו נורה אדומה. אם ילך ויכבה את הנורה לא יתקן את הבעיה, אולי ירגע רגע אחד שאין נורה דולקת אבל הבעיה מתפתחת כי המכונות תפסיק לנסוע והקלקול ילך ויתפתח, כל בעיה שיש בחיים זו נורה אדומה.

בזמן שבית המקדש היה קיים אז היה נגע בגוף, נגע בבגד או בבית ואז האדם היה יודע שיש צרה ויש נורה אדומה. מי שהיה חכם היה הולך לכהן, חוזר בתשובה ומביא קרבן ואז הנורה נכבית, היום שאין בית מקדש ואין נגעים לא צורה בגוף ולא בגד או בקי, אז הנורות האדומות אלו הבעיות שיש לאדם בחיים. יש לאדם בעיה, זו נורה אדומה שילך ויעשה חשבון נפש ויתקן את העניין שיש לו. אם יכבה את הנורה לא ישתנה כלום והבעיה תלך ותחמיר וזה ילך ויגדל לדברים יותר קשים ויותר חמורים, אלא האדם צריך ללכת לתקן מיד את הבעיה ולא להחליף את הנורה.

הזמן הזה הוא זמן של חשבון נפש גדול בעם ישראל, העולם משתנה והעולם עומד בכמה מבחנים, והאדם צריך להיות עם כוחות נפש לתקן את עצמו ולדעת שאם הוא לא יתקן את עצמו הדברים יתפתחו למקומות לא טובים. אבל אם האדם יתקן את עצמו וישר את הדרכים שלו וישמור על עצמו, הוא ילך בדרך טובה וקדושה, בקירבה לקב"ה.

זה זמן שהדברים ברורים, מי שנמצא בדרך השם הוא בדרך השם, מי שלא בדרך השם אז הוא לא בדרך השם. אדם צריך לקדש את עצמו ולא להטעות את דעתו ולהשתכנע מדברים שלא טובים ומכל הניסיונות שיש ברור הזה, אלא להיות דבוק בקב"ה ולדעת שנורה שנדלקה מכבים אותה על ידי התיקון שמתקן את הקלקול וכך האדם יתקדש ויתרומם ויגיע לדברים גדולים וקדושים.

סיפרתי כמה פעמים לפני שנים רבות כשמצא לנו פעם ראשונה את המחלה, היינו אצל הרופא ועשו לנו בדיקת סי.טי והרופא אמר שיש בעיה. אמרנו לרופא בבדיחות ובמליצה אם נשלם לך כסף אתה יכול לתקן את הסי.טי. שיראה טוב? צריך לדעת לתקן סי.טי זה לא ישנה את הבריאות, צריך לעשות ניתוח לתקן את הבריאות ולא לשנות את התמונה של הצילום סי.טי.

מי שהולך וחושב לשנות את הנורה זה לא יתקן את המצב, תלך לתקן את הבעיה, את הדבר המקולקל ברכב ואז הדברים יהיו אצלך טובים וכך יהיה לאדם קירבה לקב"ה.

ים להטביעם. וכשם שהוא האדם הבא בשערים האלו, וכן האיש המיטהר מן הצרעת מעד ונכשל והתפתה לרע, כך שערים אלו, אחד הושלך לים ונעלם ולא נראה, אולם ניקנור לא ויתר על הדלת השנייה, ונלחם עליה ומסר נפשו עליה, וכיון שעשה כן זכה וגם הדלת הראשונה שהושלכה לים עלתה בדרך נס, ושניהם יחד נקבעו בשער בית ה'.

ומזה ילמד האדם, שכעת צריך לפשוט מעליו את הבלי העולם שהוא היה בתוכם בחוץ, וכן האיש המטהר מעון לשון הרע ידע כי עליו למסור נפש ולהילחם על הטוב שעדיין קיים בו, ועל ידי זה יזכה שייסיע לו ה', וגם אותו חלק ממנו שהושלך במי הרע של היצר, יעלה ויצטרף אליו לטוב, ויעשה האדם שלם ומתוקן.

ועוד רמז לזה נמצא במה שאותם שערים הובאו דווקא מאלכסנדריא שבמצרים, מקום ערוות הארץ, כי בארץ מצרים בני ישראל בגלותם שם ירדו למ"ט שערי טומאה, וכמעט ונשתכח שם ישראל מהם, והעלם ה' ממדרגה הנחותה הזאת לקבל את התורה ולהיות העם הנבחר, ומכל הדברים האלו שהיו בשער ניקנור היה צריך ללמוד האדם העומד בהם, וכן אנחנו צריכים ללמוד מדלתות אלו למסור נפש לקיום המצוות, ואז נזכה שגם החלק הרע שבנו יעלה ויבא אל פתח בית ה'.

ונראה שלא לחינם העמידו את השערים האלו בפתח בית ה', שכל הבא אל המקדש נכנס דרכם, וכן המצורע שנטמא בעוון לשון הרע טהרתו היתה בתוך השערים האלו, כי הנה בעת המעבר בתוך שערים אלו נעשה השינוי בין המקומות בהם נמצא האדם, וכיון שכך צריך האדם לעשות שינוי גם בתוך עצמו, כי עד שהגיע אל השערים האלו היה נמצא ברחובה של עיר והיה שקוע בהבלי העולם הזה, אולם כעת כשנכנס למקדש עליו לפשוט מעליו כל מה ששמע וראה וחש בחוץ, כי כעת הוא נכנס אל בית ה' מקום השראת השכינה, מקום שאליו ביקש שלמה מה' – "להיות עיניך פתוחות אל הבית הזה לילה ויום אל המקום אשר אמרת יהיה שמי שם" (מלכים א ה, כט), וכיון שעיני ה' אל המקום הזה לילה ויום, צריך האדם לעשות עבודה רבה להיות ראוי להיכנס בו, וכיצד יעשה זאת, הרי זה דבר קשה ביותר, וכן אותו מצורע שבשעה הזאת מקבל עליו לחדול מאמירת לשון הרע כיצד יעמוד ולא יכשל בדבר הקשה שקיבל על עצמו. לכן הציבו דלתות אלו במקום המיוחד הזה בכניסה לבית ה', כדי שכל הבא למקדש ילמד ממה שנעשה עם אותם דלתות, כי כשם שעליו קמים אנשים פוחזים למשוך אותו למטה ברוחניות, וכשם שעליו קמים ניסיונות ופיתוים לזנוח את מצות ה', כך על אותם שערים קם נחשול של